

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Socioloxía da educación	Código	615G01210	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Socioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Carames Balo, Rosa Elena	Correo electrónico	rosa.carames@udc.es	
Profesorado	Carames Balo, Rosa Elena Diz Reboredo, Carlos Rodríguez Rodríguez, María del Carmen	Correo electrónico	rosa.carames@udc.es carlos.diz@udc.es carmen.rodriguez2@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>A asignatura de Socioloxía da Educación trata sobre do estudo dende a perspectiva e os coñecementos da Socioloxía, do feito social da educación. Polo tanto, resulta ser un estudio sistemático das relacións entre as sociedades e os seus diversos colectivos e individuos e os feitos educativos diferenciais (ou non) conforme as diferentes culturas e as súas transformacións. A educación non pode estudiarse como un feito social illado, por iso é preciso abordar a súa comprensión dun xeito holístico sen esquecer os vencellamentos entre os niveis macro e micro sociolóxicos. A Socioloxía é a ciencia que estudia os feitos sociais aplicando métodos empíricos e o razonamento inductivo e deductivo. Posto que a educación é un fenómeno social que está imbricado na estrutura da sociedade, resulta fundamental aproximarse ó seu estudio dende unha comprensividade sociolóxica. De tal xeito que a educación forma parte dun macrosistema social e cultural maior que fai que se atope condicionada por diferentes factores sociais, tales como a estratificación social, a desigualdade social, os ideais pedagóxicos, as políticas educativas, etc. Para coñecer e analizar en profundidade estes feitos sociais, durante o desenvolvemento da asignatura, formarase ó alumnado nos paradigmas teóricos da socioloxía clásica vencellados coa educación formal e tamén con contextos/articulacións non formais ou explícitas; analizarase o papel da escola como un axente socializador e o nexo relacional entre a economía, a estratificación social e a educación, a construción social das diferencias sexuais; a diversidade étnica e a escola; etc. Ademais, cómo é o desenvolvemento dos proxectos de investigación a través da simulación e o ensaio de principais técnicas de investigación social, prioritariamente cualitativas (enquisa, entrevista en profundidade, observación participante, grupo de discusión, etc.) aínda que tamén con sinxelas exploracións cuantitativas.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecemento das principais teorizacións sociolóxicas, conceptos y xeneralizacións sobre da sociedade humán e os seus procesos educativos, dos compoñentes básicos das desigualdades sociais e as diferencias culturais e de educación, das transformacións e evolución das sociedades contemporáneas, sobre das teorizacións sobre o poder, a lexitimidade e o Estado. Comprensión da organización política da especie humán, da súa evolución mediante diferentes organizacións do parentesco, familia e o hábitat dende unha perspectiva sociohistórica, dende as sociedades preindustriais ata as actuais. Aproximación ós costes e beneficios ecolóxicos e sociais das nosas costumes. Comprensión da variedade de estudantes e da complexidade do proceso de ensinanza-aprendizaxe.	A1 A8 A9 A10 A12 A33	B20	

Capacidades para tomar e elaborar apuntes propios a partir das explicacións nas aulas e do material das lecturas a empregar para a súa correcta elaboración. Capacidade para traballar con documentos orixinais de información e o seu tratameto e elaboración dunha información propia, baseada nos propios datos acadados, enfocándose á búsqueda propia de datos ou información para encamiñar os traballos individualmente e en equipo que teñan por obxecto detectar posibles poboacións obxecto de integración, de intervencións principalmente educativas para paliar ou recuperar a súa vulnerabilidade económica, política, social, ecolóxica, de desigualdade, violencia, etc. Adquisición de habilidades para a xestión de recursos humanos e organizacións e para traballar en equipo, en grupo, tanto dentro como fora da aula.	A8 A9 A19 A20 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33	B5 B10 B12 B13 B24 B27	C1
Manter unha actitude crítica, constructiva e dialóxica fronte as doutrinas e prácticas sociais, así como, actitudes de compromiso ante problemas sociais e culturais atendendo especialmente as desigualdades de xénero respecto da educación, a violencia e tamén do respecto á ecoloxía e o medio ambiente. Manter unha actividade de traballo colaborativo, en equipo, flexible e saber adaptarse as diferentes situacións intentando superar obstáculos a través do respecto e valoración da creatividade na construción científica. Desenvolverse no exercicio dunha cidadanía aberta, flexible, culta, crítica, comprometida e democrática, solidaria. Ser capaz atender, entender e escoitar/observar, de analizar a realidade, facer diagnósticos dalgúns problemas e propoñer solucións baseadas no coñecemento e no ben común.	A35 A36	B5 B12 B13 B16 B18 B19 B25	C4 C6 C7 C8
Respetar e disfrutar das aportacións positivas, así como ser capaz de superar os inconvintes, dos traballos realizados en grupo a través tamén das aprendizaxes colaborativas como adquisición elemental dunha ética dialóxica que sexa capaz de manter o longo do tempo a argumentación das evidencias para defender unha actitude de crítica responsable profesional e personal.	A34 A35		

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. Orixes da Socioloxía da Educación.	1. O ser humano como animal simbólico. Impacto das condicións sociais e modificación das condicións biolóxicas. 2. A educación como un asunto de Estado: Antecedentes remotos na Grecia clásica.
Tema 2. As liñas maestras da Socioloxía da Educación.	1. Durkheim: o proceso de socialización e o sistema educativo como subsistema social. 2. Marx: As relacións humanas materiais e a estrutura clasista e a súa relación coa educación. 3. Weber: As relacións humanas inmateriais e a dominación clasista e as organizacións educativas.
Tema 3. Os neoclásicos da Socioloxía da Educación.	1. Veblen (neoweberiano) 2. Gramsci (neomarxista) 3. Manheim (intelectuais, coñecemento e ideoloxía) 4. Parsons (estructural-funcionalista)

<p>Tema 4. A Socioloxía da Educación Contemporánea.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Os distintos obxectos de estudo da Socioloxía da Educación. A educación/socialización formal e non formal ou informal 2. Os tres tipos de socialización e os distintos axentes de socialización. 3. O xénero e a educación. 4. As NTICs e a educación. 5. As familias e a educación. 6. A cultura e o coñecemento e a educación. 7. A violencia e a educación. 8. O mercado laboral e a educación. 9. A globalización e o mercado educativo. 10. Ecoloxía, medio ambiente e a educación. 11. Relixión e educación. 12. Políticas educativas e as distintas etapas da Teoría do capital humán.
<p>Tema 5. A Socioloxía da Educación en España e en Galicia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Análisis sociohistórico da Socioloxía da Educación. La ASE. 2. Análisis sociohistórico da Socioloxía da Educación en Galicia. Xesús Cambre Mariño.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A19 A23 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B25 B27 C8	3	4	7
Traballos tutelados	A1 A8 A9 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B27 C1 C4 C8	6	54	60
Sesión maxistral	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B24 B25 B27	20	0	20

Recensión bibliográfica	A8 A9 A10 A12 A34 A36 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B25 C8	1	10	11
Obradoiro	A8 C6 C7 C8	3	12	15
Saídas de campo	A20 A19 B5 B10 B12 B16 B18 B19 B24 B27 C4	2	2	4
Proba oral	A1 A8 A9 A10 A12 A20 A21 A23 A25 A29 A33 A34 A36	4	0	4
Aprendizaxe colaborativa	A21 A23 A25 A29 A32 A33 A34 A35 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B27 C4 C7 C8	6	20	26
Atención personalizada		3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados ó programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado. Tamén se explicará dun xeito xeral a guía docente ó alumnado así como o procedemento de avaliación da asignatura. Por iso é de importancia máxima a presenza do alumnado a estas actividades.
Traballos tutelados	Traballo "tutelados" pola profesora. Proceso de ensinanza orientado á aprendizaxe do alumnado mediante a realización de actividades de carácter práctico a través das que a profesora propón situacións ó alumnado que requiren por parte deste identificar un problema obxecto de estudo, formulalo con precisión, desenvolver os procedementos pertinentes, interpretar os resultados e sacar as conclusións oportunas do traballo realizado. A execución destas prácticas de investigación no eido da Socioloxía da Educación, levaranse a cabo mesmo a través de traballos de aprendizaxe colaborativa y/ou de aprendizaxe servizo. Poderán ser citados para revisalo contido dalgunha destas actividades, cando se considere oportuno para a súa mellora e calificación, segundo os criterios da profesora. Terán que ser debida e ordenadamente presentados mediante un cartafol en formato papel e tamén en formato dixital, nas datas que se establezcan.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introducción de algunhas preguntas dirixidas ó estudantado, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar as aprendizaxes dos contidos da asignatura a través do estudio da bibliografía e a confección de apuntes propios polo alumnado.
Recensión bibliográfica	O alumnado deba presentar por escrito unha recensión e análise de lecturas seleccionadas de entre os textos indicados pola profesora da asignatura. Podrán ser citados para revisarlo contido de estas recensións, si o considera oportuno para a súa mellora e calificación, segundo os criterios da profesora. A súa avaliación será comprensiva evitando a fragmentación e favorecerá o traballo feito en grupo e a súa presentación conxunta así como a elaboración creativa. Logo a actividade do grupo de traballo continuará ó longo dos traballos "tutelados" pola profesora para poder ser avaliados mediante unha avaliación continua. A presentación das recensións é unha actividade obligatoria para todo o alumnado. Aqueles outros alumnos que prefiran ser avaliados a través da avaliación non continua tamén deberán presentar esta recensión na data fixada pola profesora para todo o alumnado e logo poderíanse presentar á proba de examen (da avaliación non continua) nas datas fixadas pola Facultade.

Obradoiro	Técnica de dinámica de grupos que ten como obxectivo axudar a desenvolver a perspectiva social e a empatía mediante a representación de diferentes papeis dentro de situacións onde interveñen as diferenzas e que teñen que ser combinadas. Utilízase para traballar as relacións interpersonais, o comportamento, os valores e as actitudes. Nos obradoiros traballaranse calqueira tipo de aspectos relacionados co desenvolvemento das distintas aplicacións teóricas e prácticas da materia que o precisen.
Saídas de campo	Obtención de datos a través da aplicación dalgunha ferramenta de investigación, preferentemente cualitativa que se complementará con exploracións simuladas de matices cuantitativos.
Proba oral	Técnica metodolóxica que supón a utilización da exposición oral apoiándose en documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos legislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introducción xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Aprendizaxe colaborativa	Participación, organización e colaboración de principio a fin dunha labor dirixida e "tutelada" pola profesora que deberá ser presentado a través do material debidamente ordenado e elaborado por un grupo ou equipo de traballo conformado por estudantes da materia que previamente optasen por esta fórmula de avaliación, para logo ser avaliados a través da proba oral. As aprendizaxes colaborativas axudan a darlle significación á educación e serven para experimentar académicamente o significado sociolóxico do proceso de cambio socioformativo que se está a desenvolver na actualidade. As aprendizaxes colaborativas axudan a darlle significación á educación e serven para experimentar académicamente o significado sociolóxico do proceso de cambio socioformativo que se está a desenvolver na actualidade.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Sesión maxistral Aprendizaxe colaborativa Proba oral Saídas de campo Recensión bilbiográfica Traballos tutelados Actividades iniciais	<p>Será obrigatorio, ó principio do curso, para todo o alumnado a entrega dunha ficha con foto actualizada cos datos de cada alumno/a á profesora.</p> <p>Terase en conta a asistencia e participación do alumnado nas diferentes actividades da asignatura, de xeito moi especial, todas aquelas que conleven a responsabilidade de acadar obxectivos grupais, para o ben común que formará parte da avaliación final de cada persoa. Neste senso, aconséllase ó alumnado acudir as titorías ou propiciar consultas coa profesora da asignatura para resolver calqueira dúbida.</p> <p>* Os criterios e a planificación desta guía docente son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado e segundo o criterio da profesora poderán ser obxecto dalgunha adaptación para superar a casuística específica e debidamente xustificadas do alumnado. Todo isto deberá ser debidamente informado e xustificado á profesora no horario de titorías fixado para ser tratadas as excepcións á norma e explorar e poder entón decidir as posibles adaptacións ou non das casuísticas irregulares.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A8 C6 C7 C8	O traballo realizado sobre a búsqueda das distintas realidades sociais no marco da socioloxía da educación é de suma importancia para un bon manexo, adaptación e aplicación dos feitos socioeducativos.	5
Sesión maxistral	A8 A9 A10 A12 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B24 B25 B27	Asistencia e atención continuada e regular ó transcurso das explicacións da materia e a cumplimentación dos obxectivos desta paulatinamente, así como, o mantemento de comportamentos participativos adecuados para favorecer as aprendizaxes, a dialoxía e o bó clima social dentro e fora da aula.	10

Aprendizaxe colaborativa	A21 A23 A25 A29 A32 A33 A34 A35 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B27 C4 C7 C8	A aprendizaxe colaborativa exige responsabilidade persoal e social, serve para incrementar as aprendizaxes teórico experienciais e activar mecanismos de comportamento en favor da colectividade e dun bo clima social.	20
Proba oral	A1 A8 A9 A10 A12 A20 A21 A23 A25 A29 A33 A34 A36	Fomenta a capacidade de explicación de argumentación persoal e grupal e o descubrimento da potencialidade do intercambio e transmisión da información a nivel oral ou conversas.	10
Recensión bibliográfica	A8 A9 A10 A12 A34 A36 B5 B10 B12 B13 B18 B19 B24 B25 C8	O valor da lectura reflexionada e enriquecida pola propia experiencia vivida da persoa e tamén das demais persoas axuda a fomentar a creatividade nas posibles solucións á problemática que suscita. Ademais serve para a construción de valores positivos en prol da colectividade cando e fruto dunha reflexión dialóxica. Ademais estas lecturas terán que ser relacionadas co resto das actividades prácticas realizadas durante o curso, polo que a súa valoración levarase a cabo tamén a través das transferencias de coñecemento realizada e a súa avaliación darase tamén a través das outras actividades dun xeito paulatino e continuado.	25
Traballos tutelados	A1 A8 A9 A21 A23 A25 A29 A31 A32 A33 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B27 C1 C4 C8	A través destes traballos, debidamente presentados, organizados nun cartafol, e en formato dixital tamén, serven para avaliar e considerar tanto os coñecementos como as habilidades adquiridas durante o curso e as distintas actividades realizadas, como o esforzo, a dedicación e o traballo de colaboración persoal e grupal levado a cabo de xeito continuado de cada unha das persoas dos grupos.	25
Actividades iniciais	A19 A23 A34 A35 A36 B5 B10 B12 B13 B16 B18 B19 B20 B25 B27 C8	Para a comprensión de todo o procedemento de ensinanza-aprendizaxe da asignatura. As tarefas a realizar, a súa secuenciación aproximada das diversas actividades de formación continua e a súa avaliación.	5

Observacións avaliación

Será obrigatorio para todo o alumnado a entrega dunha ficha con foto actualizada cos datos de cada alumno/a á profesora, en formato papel, para axilizar os procedementos formativos a través das atencións persoalizadas que sexan oportunas realizar.

A asignatura ten dous métodos principais de avaliación: avaliación continua e avaliación non continua. A súa vez, a avaliación continua divídese en dúas modalidades: continua e continua parcial.

1ª) Avaliación continua: Por ser a máis completa, é a que está desenvolvida a través dos apartados da guía docente. Somentes poderán optar a ela aquel alumnado que teñan obtido máis de 3 puntos (sobre 5 puntos) a través das prácticas obrigatorias da modalidade de avaliación continua parcial e escollan seguir cursando a asignatura a través de prácticas ApS (Aprendizaxe Servizo) ou Intervención Sociolóxica. Esta segunda parte tamén será avaliada sobre 5 puntos e se desenvolverá a través de diferentes exercicios prácticos guiados pola profesora dacordo co alumnado que escolla esta modalidade de avaliación. Tamén é requisito imprescindible a concurrencia á totalidade das sesións de traballo, ben sexa fóra ou dentro da aula para acadar os obxectivos de ensinanza-aprendizaxe colectivos con un bo aproveitamento a través da responsabilidade persoal e social. Estas prácticas serán tamén entregadas ao igual que as obrigatorias, en cartafol colectivo, debidamente ordeado e cumprimentado, así como en formato dixital. Tamén terán que ser expostas oralmente, ordeada e razoadamente en grupo.

2ª) Avaliación continua parcial: O alumnado deberá realizar as recensións -grupalmente, co grupo asignado- e realizar os traballos prácticos obrigatorios indicados pola profesora, tamén de xeito grupal. É dicir, é a parte práctica obrigatoria da asignatura que será avaliada sobre 5 puntos e que deberá estar aprobada para poder promediar coa nota acadada na proba de examen de tipo mixto que tamén estará avaliada sobre 5 puntos e que tamén deberá estar aprobada para poder promediar coa parte de prácticas obrigatorias aprobadas. Estas prácticas obrigatorias deberán entregarse a través dun cartafol colectivo, debidamente ordenado e cumprimentado, así como en formato dixital. Ademais terán que ser expostas, ordenada e razoadamente en grupo. A asistencia a todas as sesións de aula, de traballo de campo e de reunión co grupo de traballo é requisito imprescindible. A proba de examen realizarase individualmente nas datas acordadas polo calendario académico da Facultade.

3ª) Avaliación non continua (sobre 7,5 puntos máximo): O alumnado deberá realizar as recensións -individualmente- das lecturas indicadas pola profesora (deberá asistir a algunha titoría para asesorarse, dende o inicio de curso) e realizar unha proba de examen de preguntas tipo tema que tamén pode incluír algún comentrio de texto. As recensións serán valoradas sobre 2,5 puntos e a proba de examen sobre 5 puntos. Tamén será imprescindible entregarlle á profesora, ao inicio do curso da asignatura, unha ficha de alumno/a con foto actualizada e datos de contacto que faciliten unha atención persoalizada.

O alumno ou a alumna deberá acollerse a algunha destas metodoloxías de traballo da asignatura dende o inicio de curso ata o final. A segunda convocatoria rexerese polos mesmos criterios que a primeira, sendo inviable para esta última a modalidade de avaliación continua. Na nota final terase en conta a asistencia, o comportamento e a participación do alumnado nas diferentes actividades da asignatura, de xeito moi especial, todas aquelas que conleven a responsabilidade de acadar obxectivos grupais, para o ben común que formará parte da avaliación final de cada alumno/a. Os criterios e a planificación desta guía docente son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado e segundo o criterio da profesora poderán ser obxecto dalgunha adaptación para superar a casuística específica e debidamente xustificada do alumnado. Todo isto deberá ser debidamente informando e xustificando á profesora no horario de titorías fixado para ser tratadas as excepcións á norma e explorar e poder entón decidir as posibles adaptacións ou non das casuísticas irregulares

Bibliografía básica

LECTURAS OBLIGATORIAS PARA REALIZALA RECENSIÓN: Amorós Ponte, Celia (1985). Hacia una crítica de la razón patriarcal. Antropos, Barcelona. Durkheim, Emile (1992, 2ª edic. castell.). La evolución pedagógica en Francia. Madrid, La Piqueta. Gil Calvo, Enrique (1993). La estrategia progenitora. En Luis Garrido Medina y Enrique Gil Calvo: Estrategias familiares, Alianza Editorial, Madrid. Guerrero Serón, Antonio (2002). Manual de sociología de la educación. Madrid: Tecnos. Sánchez de Madariaga, Elena (2012). Las Maestras de la República. Madrid, Los Libros de la Catarata. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA DO TEMA 1: Almeida Nesi, Julio (1995). Sociología de la Educación. Notas para un curso. Barcelona, Ariel. Escotado, Antonio (1988). Filosofía y Metodología de las Ciencias. Madrid, UNED, pp. 21-44. Sabine, George H. (1990, 19ª impr.). Historia de la Teoría Política. Madrid, Fondo de Cultura Económica, pp. 15-110. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA DO TEMA 2: Cabrera Montoya, Blas (1986). Limitaciones del análisis de Marx sobre la legislación fabril en El Capital. Revista de Educación, nº 281, pp. 213-224. Castaño, Gonzalo (2000). Educación y formas de dominación en Max Weber. Revista Colombiana de Educación: Textos Clásicos, pp. 77-100. Durkheim, Emile (1975). Educación y Sociología. Barcelona, Editorial Fontanella. Guerrero Serón, Antonio (1996). Manual de Sociología de la Educación. Madrid, Editorial Síntesis, pp. 15-32. BIBLIOGRAFÍA ESPECÍFICA PARA O TEMA 3: Morgenstern, Sara (1991). Antonio Gramsci: hegemonía y educación. En Gómez de Castro et al., Socialismo y Sistemas Educativos, pp. 154-184. Parsons, Talcot (1990). El aula como microsistema social. Sus funciones en la sociedad americana. Educación y Sociedad, nº 6, pp. 163-186. Veblen, Thorstein Bunde (1944/2010 1ª edic. electr.). Teoría de la clase ociosa. México, FCE. BIBLIOGRAFÍA PARA LOS TEMAS 4 Y 5: SELECCIÓN DE MANUAIS, CAPÍTULOS DE LIBROS, OU ARTIGOS PARA OBTER UN EIXO DE REFERENCIA TEÓRICO. UN PUNTO DE PARTIDA PARA A REALIZACIÓN DOS TRABALLOS PRÁCTICOS. TAMÉN BASES DE DATOS E INFORMES. Caramés Balo, Rosa (2016). Lección práctica de socioloxía da educación con enfoque ecofeminista: O significado da estofa lúdica infantoxuvenil. IV Xornada Universitaria Galega de Xénero, 2016. (En internet) Fernández Palomares, Francisco (coord.). Sociología de la Educación. Madrid, Pearson Prentice-Hall. Flecha, Ramón; Gómez, Jesús y Puigvert, Lidia (2009). Teoría sociológica contemporánea. Barcelona, Paidós. Moncada, Alberto (1989). Cien años de educación en España. En Félix Ortega et al. (comp.), Manual de Sociología de la Educación. Madrid, Visor. Taberner Guasp, José (2012). Familia y Educación. Madrid, Tecnos. Bibliografía complementaria para orientar máis centradamente os correspondientes traballos de aprendizaxe colaborativo. A restante bibliografía que se precise deberá ser buscada e xestionada polo alumnado. - Adorno, Theodor W. La Personalidad Autoritaria. Revista Empiria. Documento electrónico. - Alonso, L.E., Martín Criado, E. y Moreno Pestaña, J.L. (Eds.) (2004). Pierre Bourdieu: Las Herramientas del Sociólogo. Madrid, Editorial Fundamentos. - Alonso, L.E., Fdez. Rdzuez., C.J. y Nyssen, J.M. (2009). El Debate sobre las Competencias. Una investigación Cualitativa en torno a la Educación superior y Calidad y Acreditación, 158 pp. Documento electrónico de la ANECA, Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad. - Apple, Michael (1987). Resistencia y contradicciones en las clases, la cultura y el Estado: La cultura vivida II. En Educación y Poder, cap. 4. Madrid, Paidós-MEC, pp. 105-132. - Berger, Peter y Luckman, Thomas (1995). La construcción social de la realidad. Buenos Aires, Amorrortu. - Bernstein, Basil (1985). Clase social, lenguaje y socialización. Educación y Sociedad, nº 4, pp. 129-168. - Bourdieu, Pierre (1985). ¿Qué significa hablar? Economía de los intercambios lingüísticos. Madrid, Ediciones Akal, S.A. - Bourdieu, Pierre (1988). La Distinción. Madrid, Taurus. - Caramés Balo, Rosa (2001). Causas del "core of burnout" del profesorado universitario. Libro de actas del VII Congreso Español de Sociología. Salamanca. Documento electrónico. - Caramés Balo, Rosa (2014). Socioloxía da educación e ecofeminismos: docencia e investigación. Actas del II Xornadas Interuniversitarias de Xénero. Ferrol, xullo, 2014. - Caramés Balo, Rosa (2015). Ecofeminismo urbán na educación de intelectuais de proximidade. En González Penín, A.J. López Díaz y E. Aguado Lorenzo, editoras: Trazos de xénro no século XXI, pp. 89-98. http://publicacions.uvigo.es/publicacións_gl/ - Collins, Randall (1989). La sociedad credencialista. Madrid, Akal. - Díez Rdzuez., Ángeles (2003). Ciudadanía Cibernética. La Nueva Utopía Tecnológica de la Democracia. En M.L. Morán y J. Benedicto (Eds.): Aprendiendo a ser Ciudadanos. Experiencias Sociales y Construcción de la Ciudadanía entre los Jóvenes, pp. 193-217. Madrid, INJUVE, Instituto de la Juventud. - Duarte, Carlos M. (2011). Cambio climático. Madrid, Los Libros de la Catarata. (Debates científicos del CSIC, Catálogo General de publicaciones Oficiales). Documento electrónico. - Echeverría, Javier (2004, 2ª edic.). Los Señores del aire: Telépolis y el Tercer Entorno. Barcelona, Destino. - Fdez. Enguita, Mariano (2008). ¿Fronteras en las aulas?: contacto transcultural y endogamia en las interacciones del alumnado. Revista de Educación, nº 345. Monografía: De Inmigrantes a Minorías: temas y problemas de la multiculturalidad. - Finkel, L. (1995). Braverman y el análisis del proceso de trabajo y su

desqualificación. En *La Organización Social del Trabajo*, Año 6, nº 11, pp. 117-148.- Fischer-Kowalski, Marina (2002). El metabolismo de la sociedad: sobre la infancia y adolescencia de una naciente estrella conceptual. En Michael Redclift y Graham Woodgate: *Sociología del Medio Ambiente. Una perspectiva internacional*. Madrid, McGrawHill.- Fromm, Erik, Horkheimer, M. y Parsons, Talcot (1976). *La Familia y el autoritarismo*. Barcelona, Península.- Fundación 1º de Mayo (2009). *La Situación de las y los Jóvenes en España: más Vulnerables ante la Crisis*. Fundación 1º de Mayo, Estudios de la Fundación, nº 11, 65pp. Documento electrónico.- González Radío, Vicente (1998). *El futuro de su presente: Análisis de una Autopercepción*. A Coruña: CESUGA.- Lomas, C. (2007). ¿La escuela es un infierno?: *Violencia escolar y construcción cultural de la masculinidad*. *Revista de Educación*, nº 342.- Morgenstern, Sara (1995). *El reparto del trabajo y el reparto de la educación*. En *VVAA: Volver a pensar la educación*. Madrid, Morata, pp. 329-341.- Mulet Trobat, Bartomeu (Coord.) (2003). *Globalització i Ciències Socials. Limits i Dilemes*. Palma de Mallorca, Editorial A Taula, 5, Univ. Illes Balears.- Mulet Trobat, Bartomeu y Caramés Balo, Rosa (2005). *Situación actual de la Sociología de la Educación en España. Una interpretación para su futuro: La senda de la ASE*. *Témpora*, 8, pp. 137-155.- Redclift, Michael y Woodgate, Graham (2002). *Sostenibilidad y construcción social*. En Michael Redclift y Graham Woodgate: *Sociología del Medio Ambiente. Una Perspectiva Internacional*. Madrid, McGrawHill.- Segalen, Martine (1992). *Antropología histórica de la familia*. Madrid, Taurus.- Subirats Martorell, Marina (2002). *Rosa y azul: la transmisión de los géneros en la escuela mixta*. En A. Gonzáles et al. (coord.): *Educación para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona, Graó.- Tanguy, L. (2001). *De la evaluación de los Puestos de Trabajo a las de las Cualidades de los Trabajadores*. En E. Garza Toledo y J.C. Neffa (Eds.): *El Trabajo del Futuro y el Futuro del Trabajo*. Buenos Aires, Amorrortu, pp. 111-128.- Terrén Lalana, Eduardo y Fdez. Enguita, Mariano (2008). *De inmigrantes a minorías: temas y problemas de multiculturalidad (presentación)*. *Revista de Educación*, nº 345. Monografía: *De inmigrantes a minorías: temas y problemas de la multiculturalidad*.- Whitty, G. Power, S. y Halpin, D. (1999). *Los gestores escolares, el Estado y el mercado*. En *La escuela, el Estado y el mercado*, cap. 4. Madrid, Morata, pp. 71-85. PÁGINAS DE BASES DE DATOS DE DIVERSOS ORGANISMOS: CIS, CIDE, MEC, COLECTIVO OIÉ, ASE, AMSE, DIALNET, GOOGLE SCHOLAR,...

Bibliografía complementaria	La bibliografía complementaria irase proporcionando e guiando pola profesora así como buscando, atopando e traballando por parte do alumnado para levar a cabo os traballos prácticos escollidos e desenvolver os apartados dos temas 4 e 5.
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías